

J a v a s l a t

Műszaki Értelmező Szótár megjelentetésére.

A Műszaki Értelmező Szótár célja: műszaki nyelvünk szavainak nemcsak egyszerű regisztrálása, fontos fogalmainak összegyűjtése, hanem egyben normalizálása és tisztítása is mind az egyes fogalmak pontos meghatározása, mind a nyelv helyessége, illetve tisztasága szempontjából.

A szótár kifejezetten terminológiai irányú munka lesz, tehát szakmai szójelentéseket magyaráz. A szótárszerkesztés során így különös gonddal kell ügyelni, hogy a szerkesztés ne legyen enciklopédikus jellegű, hogy mind céljában, mind módszerében különbözzék a műszaki lexikonoktól, tehát míg az enciklopédiák viszonylag kevés műszaki fogalomnak adják kézikönyvszerű hosszabb cikkekben történő feldolgozását, addig a Műszaki Értelmező Szótár sokszorosan több műszaki szónak, terminus technikusnak adja tömör jelentésmagyarázatát. Pl. az 5 kötetes román Lexiconul Technic tipikus példája az enciklopédikus és terminológiai célkitűzés helytelen végvitésének, mert a munka értelmező szótárnak nagy, lexikonnak azonban kicsi.

A tervezett Műszaki Értelmező Szótár a kiválogatott címszavaknak megfelelő fogalmakat nyelvi eszközökkel röviden meghatározza /mint pl. Chambers Technical Dictionary/, szükség esetén a fontos műszavak, műkifejezések nyelvi és fogalmi helyességét bírálja is. A Műszaki Értelmező Szótár pontos, rövid definíciókat ad, nem pedig kis értekezéseket, s így nagymértékben elősegíti majd a terminológia jelenlegi hibáinak kiküszöbölését.

A szótár a műszaki tudományokra terjed ki és a természet-tudományokkal csak a műszaki tudományokkal kapcsolatosan foglalkozik.

A szótár főszerkesztője Mosonyi Emil műszaki egyetemi tanár, akadémiai lev. tag, a METESZ nyelvművelő szakosztályának elnöke.

Az egyes összefoglaló nagyobb szakterületek vagy tudományágak élére szakszerkesztők szükségesek.

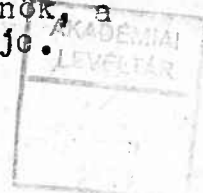
Az egyes nagyobb szakterületek a következők:

1./ Gépészet

a./ Szállítóberendezések /járművek/, energiatermelő berendezések, ideértve a műszaki mechanika, a dinamika, kinematika és az u.n. gépészetben előforduló szilárdságtani kifejezéseket is.
Szakszerkesztő: Gruber József műszaki egyetemi tanár.

b./ Szerszám és munkagépek

Szakszerkesztő Zilahy Márton műszaki egyetemi tanár és dr. Török István okl. gépészmérnök, a Műszaki Kiadó irodalmi vezetője.

- 2./ Bányászat /műszaki földtannal/
Szakszerkesztő /még nincs kijelölve/
- 3./ Kohászat
Szakszerkesztő /még nincs kijelölve/
- 4./ Villamosipar és energiaszolgáltatás
Szakszerkesztő Kovács K.Pál műszaki egyetemi tanár,
akadémiai lev.tag.
- 5./ Vegyi iparok
Szakszerkesztő Csűrös Zoltán műszaki egyetemi tanár,
akadémikus.
- 6./ Építészet
Szakszerkesztő Major Máté műszaki egyetemi tanár,
akadémiai lev.tag.
- 7./ Általános mérnöki tudományok
  - a./ Általános mérnöki szerkezeti ág/talajmechanika, ut, vasut,
hidépítés, vasbeton és vasszerkezetek, szilárdságtan/
/mérnöki sztatika/
Szakszerkesztő: Palotás László műszaki egyetemi tanár.
  - b./ Vízépítés, vízgazdálkodás, geodézia és egyéb általános
mérnöki tudományok.
Szakszerkesztő: Mosonyi Emil műszaki egyetemi tanár,
akadémiai lev.tag.
- 8./ A matematika műszaki alkalmazásával kapcsolatos fontosabb
fogalmak.
Szakszerkesztő: Borbély Samu műszaki egyetemi tanár,
akadémiai lev.tag.

A teljes címszövevényiség közelítő megállapításához utmutatásul szolgálhat a Chambers műszaki értelmező szótár, de még inkább az Akadémiai Kiadó kiadásában jelenleg készülő magyar-angol műszaki szótár. Ez a szótár először készíti el műszaki szótáraink közül magyar címszó anyagát elsősorban az 1945. óta megjelent magyar egyetemi és főiskolai tankönyvek, valamint egyéb kiváló műszaki könyvek terminológiájának felhasználásával.

A szótár nyelvhelyességi és nyelvtisztasági ellenőrzését dr. Országh László és munkatársai, míg a nyomdai kézirat előállítását az Akadémiai Kiadó végezné.

A munka elkészítésének ideje kb. 3 év.

A szótár tervezett terjedelme: B/5 formatumban 60 nyomdai iv, /azaz 80-85 szerzői iv/.

Az Akadémiai Kiadó kalkulációja szerint 6.000-es példány-

számot és példányszámonkénti 300 Ft-os eladási árat alapulvéve a szótár megjelentetéséhez szubvenció nem szükséges.

VI. Osztály osztályvezetősége.

A Könyv-és Folyóiratkiadó Bizottság határozata:

A Bizottság javasolja a Műszaki Értelmező Szótár megjelentetését.

B u d a p e s t, 1956. szeptember 15.

Alexits György s.k.

a Könyv-és Folyóiratkiadó Bizottság
titkára.

J a v a s l a t

Műszaki Értelmező Szótár megjelentetésére

A Műszaki Értelmező Szótár célja: műszaki nyelvünk szavainak nemcsak egyszerű regisztrálása, fontos fogalmainak összegyűjtése, hanem egyben normalizálása és tisztítása is mind az egyes fogalmak pontos meghatározása, mind a nyelv helyessége, illetve tisztasága szempontjából.

A szótár kifejezetten terminológiai irányu munka lesz, tehát szamai szójelentéseket magyaráz. A szótárszerkesztés során így különös gonddal kell ügyelni, hogy a szerkesztés ne legyen enciklopédikus jellegű, hogy mind céljában, mind módszerében különbözzék a műszaki lexikonoktól, tehát míg az enciklopédiák viszonylag kevés műszaki fogalomnak adják kézikönyvszerű hosszabb cikkekben történő feldolgozását addig a Műszaki Értelmező Szótár sokszorosan több műszaki szóknak, te minusz technikusként adja tömör jelentésmagyarázatát. Pl. az 5 kötetes román *Lexiconul Technic* tipikus példája az enciklopédikus és terminológiai célkitűzés helytelen vegyítésének, mert e munka értelmező szótárnak nagy, lexikonnak azonban kicsi.

A tervezett Műszaki Értelmező Szótár a kiválogatott címszavaknak megfelelő fogalmakat nyelvi eszközökkel röviden meghatározza /mint pl. *Chambers Technical Dictionary*/, szükség esetén a fontos műszavak, műkifejezések nyelvi és fogalmi helyességét bírálja is. A Műszaki Értelmező Szótár pontos, rövid definíciókat ad, nem pedig kis értékesítéseket s így nagymértékben elősegíti majd a terminológia jelenlegi hibáinak kiküszöbölését.

A szótár a műszaki tudományokra terjed ki és a természettudományokkal csak a műszaki tudományokkal kapcsolatosan foglalkozik.

A szótár főszerkesztője Mosonyi Emil műszaki egyetemi tanár, akadémiai lev. tag, a MTESZ nyelvművelő szakosztályának elnöke.

Az egyes összefoglaló nagyobb szakterületek vagy tudományágak élé szakszerkesztők szükségesegek.

Az egyes nagyobb szakterületek a következők:

1./ Gépészet

a./ Szállítóberendezések /járművek/, energiatermelő berendezések, ideértve a műszaki mechanika, a dinamika, kinematika és az u. n. gépészetben előforduló szilárdságtani kifejezéseket is.
Szakszerkesztő Gruber József műszaki egyetemi tanár.

b./ Szerszám- és munkagépek

Szakszerkesztő Zilahy Márton műszaki egyetemi tanár és dr. Török István okl. gépészmérnök, a Műszaki Kiadó irodalmi vezetője.

2./ Bányászat /műszaki földtannal/

Szakszerkesztő /még nincs kijelölve/

3./ Kohászat

Szakszerkesztő /még nincs kijelölve/

4./ Villamosipar és energiaszolgáltatás

Szakszerkesztő Kovács K. Pál műszaki egyetemi tanár, akadémiai lev. tag.

5./ Vegyi iparok

Szakszerkesztő Csürös Zoltán műszaki egyetemi tanár, akadémikus.

6./ Építészet

Szakszerkesztő Major Máté műszaki egyetemi tanár, akadémiai lev.tag.

7./ Általános mérnöki tudományok

a./ Általános mérnöki szerkezeti ág /talajmechanika, út, vasut, hidépítés, vasbeton és vasszerkezetek, szilárdságtan:/mérnöki sztatika/
Szakszerkesztő Palotás László műszaki egyetemi tanár.

b./ Vízépítés, vízgazdálkodás, geodézia és egyéb általános mérnöki tudományok

Szakszerkesztő Mosonyi Emil műszaki egyetemi tanár, akadémiai lev.tag.

8./ A matematika műszaki alkalmazásával kapcsolatos fontosabb fogalmak.

Szakszerkesztő Borbély Samu műszaki egyetemi tanár, akadémiai lev.tag.

A teljes címszómennyiség közelítő megállapításához útmutatásul szolgálhat a Chambers műszaki értelmező szótár, de méginkább az Akadémiai Kiadó kiadásában jelenleg készülő Magyar-angol műszaki szótár. Ez a szótár először készíti el műszaki szótáraink közül magyar címszó anyagát elsősorban az 1945. óta megjelent magyar egyetemi és főiskolai tankönyvek, valamint egyéb kiváló műszaki könyvek terminológiájának felhasználásával.

A szótár nyelvhelyességi és nyelvtisztasági ellenőrzését dr. Országh László és munkatársai, míg a nyomdai kézirat előállítását az Akadémiai Kiadó végezné.

A munka elkészítésének ideje kb. 3 év.

A szótár tervezett terjedelme: B/5 formátumban 60 nyomdai iv, /azaz 80-85 szerzői iv/.

Az Akadémiai Kiadó kalkulációja szerint 6.000-es példányszámot és példányszámonkénti 300 Ft-os eladási árat alapulvéve a szótár megjelentetéséhez szubvenció nem szükséges.

VI. Osztály osztályvezetősége.

A Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság határozata:

A Bizottság javasolja a Műszaki Értelmező Szótár megjelentetését.

Alexits Gyögy sk.
a Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság
titkára